

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1996 - 1997 (*)

25 MARS 1997

PROPOSITION DE LOI

**complétant le Code d'instruction
criminelle, en ce qui concerne les
cas de disparitions inquiétantes
de mineurs.**

(Déposée par MM. Geert Bourgeois,
Marc Verwilghen, Renaat Landuyt,
Jo Vandeurzen, Serge Moureaux, Vincent
Decroly et Mms. Jacqueline Herzet et
Nathalie de T'Serclaes)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

L'enquête sur l'enquête qui a été menée ces derniers mois dans le cadre des disparitions d'enfants a mis en lumière un certain nombre de manquements graves dans notre appareil judiciaire. Lors de la disparition inquiétante de Julie et de Mélissa, en 1995, les recherches ont démarré avec une extrême lenteur. Plusieurs juges d'instruction se sont intéressés au dossier sans qu'il y ait la moindre coordination. Après la disparition inquiétante de Loubna Benaïssa, aucun juge d'instruction n'a été désigné.

La présente proposition de loi vise à éviter qu'une des anomalies les plus flagrantes constatées au cours de l'enquête ne puisse se répéter à l'avenir.

Lorsqu'un mineur disparaît de façon inquiétante, il est essentiel que les recherches démarrent le plus tôt possible. Les premières heures et les premiers jours peuvent être décisifs pour l'issue de l'enquête. Il est important, dès lors, que les services de police compétents puissent poser tous les actes qui

(*) Troisième session de la 49^{ème} législature

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1996 - 1997 (*)

25 MAART 1997

WETSVOORSTEL

**tot aanvulling, wat de gevallen van
onrustwekkende verdwijning van
minderjarigen betreft, van het
Wetboek van Strafvordering**

(Ingediend door de heren Geert Bourgeois,
Marc Verwilghen, Renaat Landuyt,
Jo Vandeurzen, Serge Moureaux,
Vincent Decroly et Mevrouw Jacqueline
Herzet, en Mevrouw Nathalie de T'Serclaes)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Bij het onderzoek van het onderzoek naar de verdwenen kinderen dat de voorbije maanden werd gevoerd, kwamen een aantal ernstige mankementen van ons justitieel apparaat aan de oppervlakte. Bij de onrustwekkende verdwijning van Julie en Melissa in 1995 kwam de opsporing slechts heel traag op gang. Verschillende onderzoeksrechters bogen zich zonder enige vorm van coördinatie over het dossier. Na de onrustwekkende verdwijning van Loubna Ben Aïssa werd nagelaten een onderzoeksrechter met het onderzoek te belasten.

Onderhavig wetsvoorstel zorgt ervoor dat één van de meest schrijnende feiten die hebben plaatsgevonden zich in de toekomst niet meer kan herhalen.

Bij de onrustwekkende verdwijning van minderjarigen is het van het grootste belang dat de opsporing zo snel mogelijk start. De eerste uren en dagen van het onderzoek kunnen van cruciaal belang zijn voor de goede afloop. Daarom is het ook belangrijk dat de bevoegde politiediensten alle daden kunnen stellen

(*) Derde zitting van de 49^{ste} zittingsperiode

s'avèrent nécessaires, y compris des mesures de contrainte. A l'heure actuelle, le procureur du Roi n'est toutefois pas tenu de requérir l'ouverture d'une instruction en cas de disparition inquiétante. Cette situation peut occasionner d'importants retards et limiter considérablement l'enquête.

L'expérience a montré que le non-désignation d'un juge d'instruction peut avoir des conséquences désastreuses. C'est ainsi que certains actes d'instruction n'ont pu être posés après la disparition inquiétante de Loubna Benaïssa, précisément parce qu'aucune instruction n'avait été ouverte. Et l'enquête a été un échec total.

La présente proposition de loi prévoit qu'un juge d'instruction devra immédiatement être désigné en cas de disparition inquiétante de mineurs. Cette mesure devrait permettre de garantir l'ouverture rapide d'une instruction sérieuse et efficace.

Dans le souci de ne pas surcharger inutilement les juges d'instruction, nous avons choisi de limiter l'obligation d'ouvrir une instruction aux cas de disparitions inquiétantes. Pour déterminer si une disparition est ou non inquiétante, nous renvoyons aux critères définis par la cellule disparitions du bureau central de recherches de la gendarmerie. Le collège des procureurs généraux pourra, par ailleurs, préciser certains points par voie de directive.

La cellule disparitions a défini les critères suivants pour qu'une disparition soit considérée comme inquiétante:

- la personne disparue est handicapée;
- la personne disparue a besoin d'un médicament ou d'un traitement médical indispensable;
- la personne disparue n'a plus été vue depuis plus de 24 heures au moment de la déclaration de la disparition;
- sur la base des informations disponibles, on peut supposer que la personne disparue se trouve en danger de mort;
- sur la base des informations disponibles, on peut supposer que la personne disparue se trouve en compagnie de tiers susceptibles de représenter une menace pour son intégrité;
- l'absence de la personne est en contradiction complète avec son comportement normal;
- la personne disparue a moins de 13 ans.

die nodig blijken, met inbegrip van alle nodige dwangmaatregelen. De procureur des Konings is momenteel echter niet verplicht bij een onrustwekkende verdwijning een vordering tot de instelling van een onderzoek tot de onderzoeksrechter te richten. Dit kan voor heel wat vertraging zorgen en het onderzoek ernstig beperken.

De praktijk heeft aangetoond dat dit tot schrijnende toestanden kan leiden. Zo konden na de onrustwekkende verdwijning van Loubna Ben Aïssa bepaalde onderzoeksdaeden gewoon niet gebeuren, omdat er geen gerechtelijk onderzoek opgestart was. Hierdoor is het onderzoek volledig mank gelopen.

Via dit wetsvoorstel wordt de waarborg ingebouwd dat bij een onrustwekkende verdwijning van minderjarigen onmiddellijk een onderzoeksrechter bij het onderzoek wordt betrokken. Deze garantie is een sterk wapen voor een degelijk onderzoek dat snel en efficiënt kan worden ingezet.

Teneinde de onderzoeksrechters nietodeloos te belasten, opteren we ervoor om de verplichting om onverwijld een vordering tot de onderzoeksrechter te richten, te beperken tot de gevallen van *onrustwekkende* verdwijning. Om te bepalen of een verdwijning werkelijk onrustwekkend is, verwijzen wij naar de criteria zoals die door de cel Verdwijningen van het Centraal bureau voor opsporingen van de Rijkswacht zijn opgesteld. Een en ander kan dan bij richtlijn van het College van procureurs-generaal verspreid worden.

De criteria van de cel Verdwijningen voor een «onrustwekkende» verdwijning zijn:

- de verdwenen persoon is gehandicapt;
- de verdwenen persoon is afhankelijk van onontbeerlijke medicatie of medische behandeling;
- de verdwenen persoon is reeds meer dan 24 uur vermist op het ogenblik van de aangifte van de verdwijning;
- op basis van de beschikbare informatie kan vermoed worden dat de verdwenen persoon zich in een levensbedreigende situatie bevindt;
- op basis van de beschikbare informatie kan vermoed worden dat de verdwenen persoon in het gezelschap is van derden die zijn of haar welzijn kunnen bedreigen;
- de afwezigheid van de persoon is compleet tegenstrijdig met zijn of haar normale gedrag;
- de verdwenen persoon is jonger dan 13.

COMMENTAIRE DES ARTICLES**Art. 2**

Cet article vise à compléter le livre premier du Code d'instruction criminelle, et plus précisément le chapitre IV, section 2 «Modes de procéder des procureurs du Roi dans l'exercice de leurs fonctions». Il est proposé d'insérer une nouvelle section concernant les cas de disparitions inquiétantes de mineurs, section qui prévoit que le procureur du Roi devra requérir immédiatement l'ouverture d'une instruction judiciaire.

Art. 3

En raison de l'importance de cette mesure pour les futures disparitions inquiétantes et étant donné que celle-ci ne requiert pas d'adaptations majeures de l'appareil judiciaire, il est prévu que la loi proposée entrera en vigueur immédiatement après sa publication au *Moniteur belge*.

COMMENTAAR BIJ DE ARTIKELEN**Artikel 2**

Dit artikel is een aanvulling van het eerste boek van het Wetboek van Strafvordering, meer bepaald van afdeling II van hoofdstuk IV, over de wijze waarop de procureurs des Koning handelen in de uitoefening van hun ambt. Er wordt een invoeging voorgesteld van een nieuwe afdeling over de gevallen van onrustwekkende verdwijning van minderjarigen. De procureur des Konings moet in zo'n geval onmiddellijk een gerechtelijk onderzoek vorderen.

Art. 3

Wegens het belang van deze maatregel voor toekomstige onrustwekkende verdwijningen en aangezien dit geen grote aanpassingen vraagt van het huidige apparaat, wordt ervoor geopteerd om deze wet onmiddellijk na de publicatie ervan in het *Belgisch Staatsblad* in werking te laten treden.

G. BOURGEOIS
M. VERWILGHEN
R. LANDUYT
J. VANDEURZEN
S. MOUREAUX
V. DECROLY
J. HERZET
N. de T'SERCLAES

PROPOSITION DE LOI

Art. 1

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Dans le livre premier, chapitre IV, du Code d'instruction criminelle, il est inséré, sous une section 3 «Cas de disparition inquiétante de mineurs», un article 47bis, libellé comme suit:

Art. 47bis. En cas de déclaration d'une disparition inquiétante de mineur dans son arrondissement, le procureur du Roi requiert sans délai l'ouverture d'une instruction par un juge d'instruction.»

Art. 3

La présente loi entre en vigueur le lendemain de sa publication au *Moniteur belge*.

14 mars 1997

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In boek I, hoofdstuk IV, van het Wetboek van Strafvordering, wordt een afdeling III ingevoegd, luidende: «Afdeling III. Gevallen van onrustwekkende verdwijning van minderjarigen.

Art. 47bis. In geval van aangifte van een onrustwekkende verdwijning van een minderjarige in zijn arrondissement, vordert de procureur des Konings onverwijld een onderzoek door de onderzoeksrechter.»

Art. 3

Deze wet treedt in werking de dag na de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

14 maart 1997

G. BOURGEOIS
M. VERWILGHEN
R. LANDUYT
J. VANDEURZEN
S. MOUREAUX
V. DECROLY
J. HERZET
N. de T'SERCLAES